Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

►**B** **EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 761/2001**

2001 m. kovo 19 d.

dėl organizacijų savanoriško dalyvavimo Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemoje (EMAS)

(OL L 114 , 24.4.2001, p. 1)

iš dalies keičiamas:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
►**A1**	Aktas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų	L 236	33	23.9.2003

▼B

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (EB) Nr. 761/2001

2001 m. kovo 19 d.

dėl organizacijų savanoriško dalyvavimo Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemoje (EMAS)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 175 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą ([1]),

atsižvelgdami į Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([2]),

pasitarę su Regionų komitetu,

laikydamiesi Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos ([3]), remiantis 2000 m. gruodžio 20 d. Taikinimo komiteto patvirtintu bendru tekstu,

kadangi:

(1) Sutarties 2 straipsnyje nurodoma, kad vienas iš Bendrijos uždavinių yra visoje Bendrijoje remti subalansuotą plėtrą, o 1993 m. vasario 1 d. rezoliucijoje ([4]) pabrėžiama tokio subalansuoto augimo svarba.

(2) Komisijos pateiktoje programoje „Subalansuotumo link“, kurios bendram požiūriui pritarta 1993 m. vasario 1 d. rezoliucija, pabrėžiama organizacijų vaidmuo ir atsakomybė stiprinant ekonomiką ir saugant aplinką visoje Bendrijoje.

(3) Programoje „Subalansuotumo link“ raginama didinti aplinkos apsaugai naudojamų priemonių įvairovę ir panaudoti rinkos mechanizmus, siekiant įpareigoti organizacijas ne tik laikytis visų reikiamų teisės aktų aplinkosaugos atžvilgiu, bet ir pačioms aktyviai dalyvauti šios srities veikloje.

(4) Komisija turėtų skatinti nuoseklų požiūrį į Bendrijos lygiu parengtas teisės priemones aplinkosaugos sričiai.

(5) 1993 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1836/93, leidžiantis įmonėms savanoriškai dalyvauti Bendrijos pramonės sektoriaus aplinkosaugos vadybos ir audito sistemoje ([5]), pasirodė esąs veiksmingas skatinant gerinti pramonės aplinkosaugos veiksmingumą.

(6) Reglamento (EEB) Nr. 1836/93 įgyvendinimo metu sukaupta patirtis turėtų būti panaudota stiprinant Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) galimybes pagerinti organizacijų bendrą aplinkosaugos veiksmingumą.

(7) EMAS turėtų būti prieinama visoms organizacijoms, kurių veikla turi poveikį aplinkai, suteikdama joms priemones valdyti šį poveikį ir gerinti savo bendrą aplinkosaugos veiksmingumą.

(8) Remiantis Sutarties 5 straipsnyje nurodytais subsidiarumo ir proporcingumo principais, EMAS efektyvumas gerinant Europos organizacijų aplinkosaugos veiksmingumą gali būti geriau pasiekiamas Bendrijos lygiu. Šis reglamentas tik užtikrina vienodą

([1]) OL C 400, 1998 12 22, p. 7 ir OL C 212 E, 2000 7 25, p. 1.
([2]) OL C 209, 1999 7 22, p. 43.
([3]) 1999 m. balandžio 15 d. Europos Parlamento nuomonė (OL C 219, 1999 7 30, p. 385), patvirtinta 1999 m. gegužės 6 d. (OL C 279, 1999 10 1, p. 253), 2000 m. vasario 28 d. Tarybos bendroji pozicija (OL C 128, 2000 5 8, p. 1) ir 2000 m. liepos 6 d. Europos Parlamento sprendimas (dar nepaskelbtas Oficialiajame leidinyje). 2001 m. vasario 14 d. Europos Parlamento sprendimas ir 2001 m. vasario 12 d. Tarybos sprendimas.
([4]) Tarybos ir 1993 m. vasario 1 d. Taryboje susirinkusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Bendrijos politikos krypčių ir veiksmų programos aplinkos apsaugos ir subalansuotos plėtros srityje (OL C 138, 1993 5 17, p. 1).
([5]) OL L 168, 1993 7 10, p. 1.

▼B

EMAS įgyvendinimą visoje Bendrijoje, pateikiant bendrąsias EMAS taisykles, procedūras ir pagrindinius reikalavimus, o priemonės, kurias galima tinkamai įgyvendinti nacionaliniu lygiu, yra paliekamos valstybių narių kompetencijai.

(9) Organizacijos turėtų būti skatinamos savanoriškai dalyvauti EMAS ir galėtų įgyti papildomos naudos įgyvendinant įstatymų vykdymo kontrolę, taupant lėšas ir kuriant viešąjį įvaizdį.

(10) Svarbu, kad mažosios ir vidutinės įmonės dalyvautų EMAS ir kad jų dalyvavimas būtų skatinamas palengvinant naudojimąsi informacija, esamais paramos fondais ir valstybinių institucijų teikiamomis paslaugomis bei parengiant arba suteikiant techninės pagalbos priemones.

(11) Komisija turėtų naudotis valstybių narių teikiama informacija, siekdama įvertinti poreikį parengti specialias priemones, skatinančias aktyvesnį organizacijų, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių, dalyvavimą EMAS.

(12) Aplinkosaugos vadybos sistemas diegiančių organizacijų skaidrumas ir patikimumas stiprėja, kai siekiant patvirtinti, kad laikomasi atitinkamų šio reglamento reikalavimų, yra tikrinamos jų vadybos sistemos, audito programos ir aplinkosaugos ataskaitos ir kai akredituoti aplinkosaugos vertintojai patvirtina pateiktas ir vėliau atnaujinamas aplinkosaugos ataskaitas.

(13) Dėl šios priežasties būtina užtikrinti ir nuolat gerinti aplinkosaugos vertintojų kompetenciją, sukuriant nepriklausomą ir nešališką akreditavimo sistemą ir perkvalifikuojant šiuos specialistus bei atitinkamai kontroliuojant jų veiklą, kad būtų užtikrintas EMAS patikimumas. Taigi, turėtų būti numatytas glaudus nacionalinių akreditacijos įstaigų bendradarbiavimas.

(14) Organizacijos turėtų būti skatinamos rengti ir viešai platinti periodines aplinkosaugos ataskaitas, pateikdamos visuomenei ir kitoms suinteresuotoms šalims informaciją apie jų pačių aplinkosaugos veiksmingumą.

(15) Valstybės narės galėtų sukurti skatinimo sistemą, kuri paremtų organizacijų dalyvavimą EMAS.

(16) Komisija turėtų teikti techninę pagalbą narystės siekiančioms šalims, kuriant EMAS taikymui reikalingas struktūras.

(17) Be bendrųjų aplinkosaugos vadybos sistemos reikalavimų, EMAS skiria ypatingą reikšmę šioms sritims: teisinių aktų atitikimui, aplinkosaugos veiksmingumo gerinimui, išorės ryšiams bei darbuotojų dalyvavimui EMAS veikloje.

(18) Komisija turėtų pakoreguoti šio reglamento priedus, išskyrus V priedą, pripažinti Europos ir tarptautinius aplinkosaugos sričiai naudojamus standartus, turinčius reikšmės EMAS, ir kartu su EMAS suinteresuotomis šalimis parengti rekomendacijas, kaip užtikrinti nuoseklų EMAS reikalavimų įgyvendinimą visose valstybėse narėse. Rengdama šias rekomendacijas, Komisija turėtų atsižvelgti į Bendrijos aplinkos politiką, ypač į Bendrijos aplinkosaugos teisės aktus, o tam tikrais atvejais ir į tarptautinius įsipareigojimus.

(19) Reglamentui įgyvendinti reikalingos priemonės turėtų būti patvirtintos remiantis 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimu 1999/468/EB, nustatančiu Komisijai suteiktų vykdymo įgaliojimų įgyvendinimo tvarką ([1]).

(20) Prireikus šis reglamentas turėtų būti patikslintas, atsižvelgiant į per tam tikrą veiklos laikotarpį sukauptą patirtį.

(21) Europos institucijos turėtų stengtis diegti šiame reglamente nustatytus principus.

([1]) OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

▼B

(22) Šis reglamentas pakeičia Reglamentą (EEB) Nr. 1836/93, kuris dėl šios priežasties turi būti pripažintas netekęs galios,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

1 straipsnis

Aplinkosaugos vadybos ir audito sistema ir jos tikslai

1. Šiuo dokumentu įsteigiama Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistema, toliau vadinama EMAS, leidžianti savanorišką organizacijų dalyvavimą, siekiant įvertinti ir pagerinti organizacijų aplinkosaugos veiksmingumą bei teikti atitinkamą informaciją visuomenei ir kitoms suinteresuotoms šalims.

2. EMAS tikslas – skatinti organizacijas nuolat gerinti aplinkosaugos veiksmingumą:

a) sukuriant ir įdiegiant aplinkosaugos vadybos sistemas, kaip apibrėžta I priede;

b) sistemingai, objektyviai ir reguliariai vertinant šių sistemų funkcionavimą, kaip aprašyta I priede;

c) teikiant informaciją apie aplinkosaugos veiksmingumą visuomenei ir kitoms suinteresuotoms šalims ir užmezgant su jomis atvirą dialogą;

d) aktyviai įtraukiant organizacijos darbuotojus į EMAS veiklą ir atitinkamai juos apmokant bei keliant jų kvalifikaciją, kad galėtų aktyviai dalyvauti a punkte nurodytoje veikloje. Darbuotojams pageidaujant, į šią veiklą gali būti įtraukti ir darbuotojų atstovai.

2 straipsnis

Sąvokos

Šiame reglamente:

a) „aplinkosaugos politika“ – tai bendri organizacijos veiklos tikslai ir principai aplinkosaugos atžvilgiu, įskaitant visų atitinkamų aplinkosaugos norminių reikalavimų vykdymą ir įsipareigojimą nuolat gerinti aplinkosaugos veiksmingumą; aplinkos politika nurodo veiksmų gaires aplinkosaugos tikslams ir uždaviniams nustatyti bei peržiūrėti;

b) „nuolatinis aplinkosaugos veiksmingumo gerinimas“ – tai kasmet vykdomas išmatuojamų aplinkosaugos vadybos sistemos rezultatų, susijusių su organizacijos reikšmingų aplinkosaugos aspektų reguliavimu, kuris remiasi organizacijos aplinkos politika, tikslais ir uždaviniais, gerinimo procesas. Rezultatų gerinimas nebūtinai turi vykti vienu metu visose veiklos srityse;

c) „aplinkosaugos veiksmingumas“ – tai organizacijos aplinkosaugos aspektų valdymo rezultatai;

d) „taršos prevencija“ – tai naudojami procesai, praktika, medžiagos ar produktai, padedantys išvengti, mažinti arba reguliuoti taršą, įskaitant perdirbimą, proceso pakeitimus, reguliavimo mechanizmus, taupų išteklių naudojimą ir vienų medžiagų pakeitimą kitomis;

e) „aplinkosaugos analizė“ – tai pradinė išsami su organizacijos veikla susijusių aplinkosauginių klausimų, poveikio aplinkai ir aplinkosaugos veiksmingumo analizė (VII priedas);

f) „aplinkosaugos aspektas“ – tai organizacijos veiklos, produktų ar paslaugų elementas, galintis veikti aplinką (VI priedas). Aplinkosaugos aspektas laikomas reikšmingu, jeigu jis daro ar gali daryti didelį poveikį aplinkai;

g) „poveikis aplinkai“ – tai bet kuris palankus ar nepalankus aplinkos pokytis, kurį visiškai arba iš dalies sukelia organizacijos veikla, produktai arba paslaugos;

▼B

h) „aplinkosaugos programa“ – tai visų priemonių (atsakomybės ir išteklių), kurių imtasi arba numatoma imtis aplinkosaugos tikslams pasiekti ir uždaviniams įvykdyti, ir terminų aplinkosaugos tikslams ir uždaviniams įgyvendinti aprašymas;

i) „aplinkosaugos tikslas“ – tai su aplinkos politika susijęs bendrasis aplinkosaugos siekis, kurį organizacija užsibrėžia įgyvendinti (kai įmanoma, išreikštas kiekybiškai);

j) „aplinkosaugos uždavinys“ – tai detalus organizacijos ar jos dalies veiklos veiksmingumo reikalavimas, kai įmanoma, išreikštas kiekybiškai, kurį reikia nustatyti ir įvykdyti, kad būtų pasiekti aplinkosaugos tikslai;

k) „aplinkosaugos vadybos sistema“ – tai bendrosios vadybos sistemos dalis, kuri apima organizacinę struktūrą, planinę veiklą, atsakomybę, praktiką, procedūras, procesus ir išteklius aplinkos politikai plėtoti, įgyvendinti, pasiekti, analizuoti ir palaikyti;

l) „aplinkosaugos auditas“ - tai vadybos priemonė, apimanti metodišką, dokumentais pagrįstą, periodiškai ir objektyviai atliekamą organizacijos veiksmingumo, vadybos sistemos ir procesų įvertinimą, ir sukurta aplinkai saugoti, siekiant:

   i) palengvinti veiklos, galinčios turėti poveikio aplinkai, valdymo kontrolę;

   ii) įvertinti atitiktį aplinkos politikai, įskaitant organizacijos aplinkosaugos tikslus ir uždavinius (II priedas);

m) „audito ciklas“ – tai laikotarpis, per kurį patikrinamos visos organizacijos veiklos rūšys (II priedas);

n) „auditorius“ – tai organizacijos personalui arba išorės organizacijai priklausantis individualus asmuo arba grupė asmenų, kurie veikdami organizacijos aukščiausios vadovybės vardu kiekvienas atskirai arba visi kartu turi II priedo 2.4 dalyje nurodytus sugebėjimus ir tikrinamų veiklos rūšių atžvilgiu yra pakankamai savarankiški pateikti objektyvų įvertinimą;

o) „aplinkosaugos ataskaita“ – tai III priedo 3.2 dalies a–g punktuose nurodyta informacija;

p) „suinteresuota šalis“ – tai fizinis arba juridinis asmuo, įskaitant valdžios institucijas, susijęs ar paveiktas organizacijos aplinkos apsaugos veiklos;

q) „aplinkosaugos vertintojas“ – tai nuo vertinamos organizacijos nepriklausantis asmuo arba organizacija, akredituotas laikantis 4 straipsnyje nustatytų sąlygų ir procedūrų;

r) „akreditavimo sistema“ – tai aplinkosaugos vertintojų akreditavimo ir priežiūros sistema, kurią taiko valstybės narės paskirta arba sukurta nepriklausoma institucija arba organizacija (akreditacijos įstaiga), turinti pakankamai išteklių, kompetencijos ir tinkamas procedūras šiuo reglamentu apibrėžtoms tokiai sistemai reikalingoms funkcijoms vykdyti;

s) „organizacija“ – tai viešoji arba privati, turinti savo paskirtį ir administraciją bendrovė, korporacija, firma, įmonė, institucija arba įstaiga ar jų susivienijimas.

   Dėl EMAS registracijos siekiančio subjekto tariamasi su aplinkosaugos vertintoju ir prireikus su kompetentingomis įstaigomis, atsižvelgiant į Komisijos rekomendacijas, parengtas remiantis 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, tačiau tik vienos valstybės narės teritorijoje. Mažiausias svarstytinas subjektas yra teritorijos dalis. Išimtiniais atvejais, kuriuos, remdamasi 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, yra nustačiusi Komisija, svarstymui dėl EMAS registracijos pateiktas subjektas gali būti mažesnis negu teritorijos dalis, pavyzdžiui, savo funkcijas turintis padalinys;

t) „teritorija“ – tai visa konkrečioje geografinėje vietoje esanti žemė, kurioje vykdomą veiklą, produktus ir paslaugas kontroliuoja ir valdo organizacija. Į šią sąvoką įeina teritorijos visa infrastruktūra, įrenginiai ir medžiagos;

▼B

u) „kompetentingos įstaigos“ – tai nacionalinės, regioninės arba vietos įstaigos, kurias, remdamosi 5 straipsniu, valstybės narės paskyrė atlikti šiame reglamente apibrėžtas užduotis.

3 straipsnis

Dalyvavimas EMAS

1. EMAS yra atvira visoms organizacijoms, pasirengusioms pagerinti bendrą savo aplinkosaugos veiksmingumą.

2. Organizacija, pageidaujanti užsiregistruoti EMAS:

a) atlieka savo veiklos, produktų ir paslaugų aplinkosaugos analizę pagal VII priedo reikalavimus, išnagrinėdama VI priede nurodytus klausimus, ir, remdamasi analizės rezultatais, įdiegia aplinkosaugos vadybos sistemą, apimančią visus I priede nustatytus reikalavimus, ypač atitiktį atitinkamiems aplinkosaugos teisės aktams.

Tačiau organizacijos, kuriose veikia patvirtinta aplinkosaugos vadybos sistema, pripažinta pagal 9 straipsnio reikalavimus, rengdamosi įgyvendinti EMAS, neprivalo atlikti formalios aplinkosaugos analizės, jeigu VI priede nurodytiems aplinkosaugos aspektams nustatyti ir įvertinti reikalingą informaciją pateikia patvirtinta aplinkosaugos vadybos sistema;

b) atlieka arba įpareigoja atlikti aplinkosaugos auditą laikantis II priede nustatytų reikalavimų. Auditas skirtas organizacijos aplinkosaugos veiksmingumui įvertinti;

c) remdamasi III priedo 3.2 dalimi, rengia aplinkosaugos ataskaitą. Ataskaitoje ypač daug dėmesio skiriama organizacijos pasiektiems rezultatams palyginti su jos aplinkosaugos tikslais ir uždaviniais bei reikalavimu nepertraukiamai gerinti savo aplinkosaugos veiksmingumą, ir atsižvelgiama į atitinkamų suinteresuotų šalių informacijos poreikius;

d) turi peržiūrėti aplinkosaugos analizę, o prireikus ir vadybos sistemą, audito procedūras ir aplinkosaugos ataskaitą, kad galėtų įvertinti, ar jos atitinka šio reglamento reikalavimus, ir turi turėti aplinkosaugos vertintojo patvirtintą aplinkosaugos ataskaitą, kad užtikrintų jos atitiktį III priedo reikalavimams;

e) pateikia patvirtintą aplinkosaugos ataskaitą valstybės narės, kurioje įsikūrusi registracijos siekianti organizacija, kompetentingai įstaigai ir pasirūpina, kad po registracijos ji būtų prieinama visuomenei.

3. Norėdama išlaikyti savo registraciją EMAS, organizacija:

a) turi aplinkosaugos vadybos sistemą ir audito sistemą, įvertintą vadovaujantis V priedo 5.6 dalies nuostatomis;

b) pateikia kompetentingai įstaigai kasmet atnaujinamus patvirtintus savo aplinkosaugos ataskaitos duomenis ir juos viešai skelbia. Išlygos dėl duomenų atnaujinimo dažnumo gali būti daromos esant Komisijos rekomendacijose numatytoms aplinkybėms, kurios tvirtinamos 14 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka, visų pirma Komisijos rekomendacijoje 96/280/EB ([1]) nurodytų nedidelių organizacijų ir mažųjų įmonių atžvilgiu ir tais atvejais, kai aplinkosaugos vadybos sistemoje neįvyksta jokių funkcinių pokyčių.

4 straipsnis

Akreditavimo sistema

1. Valstybės narės parengia nepriklausomų aplinkosaugos vertintojų akreditavimo ir jų veiklos priežiūros sistemą. Šiuo tikslu valstybės narės gali pasinaudoti veikiančiomis akreditacijos įstaigomis ar 5 straipsnyje nurodytomis kompetentingomis įstaigomis arba paskirti ar įsteigti kitą atitinkamą statusą turinčią instituciją.

Valstybės narės užtikrina, kad šių sistemų struktūra garantuos savarankiškumą ir nešališkumą, vykdant numatytas užduotis.

([1]) OL L 107, 1996 4 30, p. 4.

▼B

2. Valstybės narės užtikrina, kad šios sistemos pradės tinkamai funkcionuoti per 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo datos.

3. Valstybės narės užtikrina reikiamą dalyvaujančių šalių konsultavimą akreditavimo sistemų steigimo ir administravimo klausimais.

4. Aplinkosaugos vertintojų akreditavimas ir jų veiklos priežiūra atitinka V priede nustatytus reikalavimus.

5. Vienoje valstybėje narėje akredituoti aplinkosaugos vertintojai gali užsiimti vertinimo veikla kitoje valstybėje narėje, laikydamiesi V priede nustatytų reikalavimų. Apie vertinimo veiklos pradžią pranešama tai valstybei narei, kurioje atliekamas vertinimas, o vertinimo veikla prižiūrima remiantis pastarosios valstybės akreditavimo sistemos reikalavimais.

6. Valstybės narės informuoja Komisiją apie priemones, kurių imtasi laikantis šio straipsnio reikalavimų, ir pateikia jai atitinkamus akreditavimo sistemų struktūros ir procedūrų pakeitimus.

7. Remdamasi 14 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka, Komisija skatina valstybių narių bendradarbiavimą siekiant išvengti prieštaravimų tarp V priedo reikalavimų ir tų kriterijų, reikalavimų bei procedūrų, kurias aplinkosaugos vertintojų akreditavimui ir priežiūrai taiko nacionalinės akreditacijos įstaigos, kad būtų užtikrinta nuosekli aplinkosaugos vertintojų darbo kokybė.

8. Akreditacijos įstaigos įsteigia forumą, susidedantį iš visų akreditacijos įstaigų, savo atstovų bei priemonių dėka įgalinantį Komisiją vykdyti 7 dalyje jai nustatytas pareigas. Forumas rengiamas mažiausiai kartą per metus, dalyvaujant Komisijos atstovui.

Forumas parengia rekomendacijas aplinkosaugos vertintojų akreditavimo, kompetencijos ir priežiūros klausimais. Parengtus rekomendacinius dokumentus reglamentuoja 14 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka.

Forumas, siekdamas visose valstybėse narėse užtikrinti suderintą akreditacijos įstaigų funkcionavimo ir tikrinimo proceso plėtrą, parengia vienodo lygio analizės tvarką. Vienodo lygio analize siekiama užtikrinti, kad valstybių narių akreditavimo sistemos atitiktų šio reglamento reikalavimus. Vienodo lygio analizės vykdymo ataskaita pateikiama Komisijai, kuri ją perduoda 14 straipsnio 1 dalyje minimam Komitetui, ir visuomenei.

5 straipsnis

Kompetentingos įstaigos

1. Per 3 mėnesius nuo šio reglamento įsigaliojimo datos visos valstybės narės paskiria institucijas, atsakingas už šiame reglamente, ypač 6 ir 7 straipsniuose, numatytų užduočių įgyvendinimą, ir apie tai informuoja Komisiją.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingų įstaigų sudėtis garantuotų jų savarankiškumą ir nešališkumą ir kad šios institucijos nuosekliai taikytų šio reglamento nuostatas.

3. Kompetentingų įstaigų naudojimui valstybės narės turi parengti rekomendacijas, kaip sustabdyti organizacijų registraciją ir išbraukti jas iš registro. Pirmiausia atsakingos institucijos turi turėti parengtas procedūras šiems veiksmams:

— suinteresuotų šalių pastabų dėl įregistruotų organizacijų apsvarstymui ir

— atsisakymui įregistruoti organizacijas, jų išbraukimui iš registro arba jų registracijos sustabdymui.

4. Kompetentinga įstaiga atsako už organizacijų registravimą EMAS, todėl privalo kontroliuoti organizacijų įregistravimą ir atitinkamo įrašo registre saugojimą.

5. Visų valstybių narių kompetentingos įstaigos susitinka mažiausiai kartą per metus, dalyvaujant Komisijos atstovui. Šių susitikimų tikslas — užtikrinti organizacijų įregistravimo EMAS procedūrų nuoseklumą, įskaitant registracijos sustabdymą ir išbraukimą iš registro. Kompeten-

▼B

tingos įstaigos atlieka vienodo lygio analizę, kad būtų pasiektas bendras supratimas apie praktikuojamas registracijos procedūras. Ataskaita apie atliktą vienodo lygio analizę pateikiama Komisijai, kuri ją perduoda 14 straipsnio 1 dalyje minimam Komitetui, ir visuomenei.

6 straipsnis

Organizacijų registracija

Kompetentingos įstaigos tvarko organizacijų registraciją, laikydamosi šios tvarkos:

1. Jeigu kompetentinga įstaiga:

   — gavo patvirtintą aplinkosaugos ataskaitą,

   — gavo organizacijos užpildytą paraišką, kurioje pateikta bent jau būtiniausia VIII priede nurodyta informacija,

   — gavo registracijos mokestį, kuris gali būti privalomas remiantis 16 straipsnio nuostatomis, ir,

   — remdamasi gauta medžiaga, ypač atsakingos vykdymo priežiūros institucijos pateikta informacija apie tai, kaip organizacija laikosi atitinkamų aplinkosaugos teisės aktų, įsitikino, kad organizacija atitinka visus šio reglamento reikalavimus,

   ji įregistruoja paraišką pateikusią organizaciją ir suteikia jai registracijos numerį. Organizaciją įtraukus į registrą, kompetentinga įstaiga informuoja apie tai organizacijos vadovybę.

2. Kompetentingai įstaigai gavus akreditacijos įstaigos priežiūros ataskaitą, kurioje pateikiami įrodymai, kad aplinkosaugos vertintojo veikla neužtikrino, jog paraišką pateikusi organizacija vykdytų šio reglamento reikalavimus, gali būti atsisakyta šią organizaciją įtraukti į registrą arba sustabdyti jos registravimą tol, kol bus įsitikinta, kad organizacija laikosi EMAS reikalavimų.

3. Jeigu organizacija per tris mėnesius nuo pareikalavimo nepateikia kompetentingai įstaigai:

   — kasmet atnaujinamos patvirtintos aplinkosaugos ataskaitos arba

   — užpildytos paraiškos, kurioje pateikta bent jau būtiniausia VIII priede nurodyta informacija, arba

   — reikiamo registracijos mokesčio,

   sustabdoma organizacijos registracija arba organizacija išbraukiama iš registro, atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo pobūdį ir apimtį. Atsakinga institucija informuoja organizacijos vadovybę apie taikytų priemonių priežastis.

4. Jeigu gautos informacijos pagrindu kompetentinga įstaiga nusprendžia, kad organizacija nustojo laikytis vienos arba daugiau šio reglamento sąlygų, sustabdoma organizacijos registracija arba organizacija išbraukiama iš registro, atsižvelgiant į reikalavimų nesilaikymo pobūdį ir apimtį.

   Jeigu kompetentinga vykdymo priežiūros institucija praneša kompetentingai įstaigai, kad organizacija pažeidė tam tikrus norminius aplinkosaugos reikalavimus, kompetentinga įstaiga atsisako įregistruoti tokią organizaciją arba sustabdo jos registraciją.

5. Atsisakant įregistruoti organizaciją, sustabdant jos registraciją arba išbraukiant organizaciją iš registro būtina konsultuotis su atitinkamomis suinteresuotomis šalimis, siekiant pateikti kompetentingai įstaigai būtiną informaciją sprendimui priimti. Kompetentinga įstaiga informuoja organizacijos vadovybę apie taikytų priemonių priežastis ir apie klausimo svarstymą su kompetentinga vykdymo priežiūros institucija.

6. Atsisakymas įregistruoti organizaciją arba jos registracijos sustabdymas panaikinamas, jeigu kompetentinga įstaiga gauna pakankamai įtikinančios informacijos apie tai, kad organizacija laikosi EMAS reikalavimų, arba gauna pakankamai įtikinančios informacijos iš kompetentingos vykdymo priežiūros institucijos apie tai, jog organizacija pašalino pažeidimą ir ėmėsi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad pažeidimas nebepasikartos.

▼B

7 straipsnis

Registruotų organizacijų ir aplinkosaugos vertintojų sąrašas

1. Akreditacijos įstaiga sudaro, tikslina ir atnaujina aplinkosaugos vertintojų ir jų akreditacijos sričių valstybėse narėse sąrašą ir tiesiogiai arba, atsižvelgdama į atitinkamų valstybių narių sprendimą, per nacionalines valdžios institucijas kas mėnesį praneša apie šio sąrašo pakeitimus Komisijai ir kompetentingai įstaigai.

2. Kompetentingos įstaigos sudaro, prižiūri ir kas mėnesį atnaujina savo valstybėje narėje įregistruotų organizacijų sąrašą. Kompetentingos įstaigos tiesiogiai arba, atsižvelgdamos į atitinkamų valstybių narių sprendimą, per nacionalines valdžios institucijas kas mėnesį praneša apie šio sąrašo pakeitimus Komisijai ir gali organizuoti informacijos pagal ekonominius sektorius ir kompetencijos sritis mainų sistemą tam tikslui įgaliotų vietos institucijų tinkle.

3. Aplinkosaugos vertintojų ir registruotų EMAS organizacijų registrą prižiūri Komisija, kuri sudaro galimybę juo naudotis ir visuomenei.

8 straipsnis

Emblema

1. EMAS dalyvaujančios organizacijos gali naudoti IV priede nurodytą emblemą tik tuo atveju, jeigu galioja jų registracija EMAS. Remdamasi 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, Komisija patvirtina ir skelbia technines emblemos gamybos charakteristikas.

2. Organizacijos gali naudoti EMAS emblemą šiais atvejais:

a) pateikdamos III priedo 3.5 dalyje minimą patvirtintą informaciją tais atvejais, kurie nurodyti Komisijos rekomendacijose, patvirtintose laikantis 14 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos, užtikrinančios, kad emblema nebus painiojama su aplinkosauginiu gaminių ženklinimu (šiuo atveju naudojamas IV priede pateiktos emblemos 2 variantas);

b) pateikdamos patvirtintas aplinkosaugos ataskaitas (šiuo atveju naudojamas IV priede pateiktos emblemos 2 variantas);

c) registruotuose organizacijų firminiuose blankuose (šiuo atveju naudojamas IV priede pateiktos emblemos 1 variantas);

d) pateikdamos informaciją, reklamuojančią organizacijos dalyvavimą EMAS (šiuo atveju naudojamas IV priede pateiktos emblemos 1 variantas);

e) reklamuodamos produktus, veiklą ir paslaugas, bet tik tais atvejais, kurie nurodyti Komisijos rekomendacijose, patvirtintose, laikantis 14 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos, užtikrinančios, kad emblema nebus painiojama su aplinkosauginiu gaminių ženklinimu.

3. Draudžiama naudoti emblemą šiais atvejais:

a) ant produktų arba jų pakuočių;

b) darant lyginamąsias nuorodas į kitus produktus, veiklą ir paslaugas.

Atlikdama 15 straipsnio 3 dalyje numatytą vertinimą, Komisija gali apsvarstyti išskirtines emblemos panaudojimo aplinkybes ir šiems atvejams patvirtinti atitinkamas taisykles, laikydamasi 14 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos, užtikrinančios, kad emblema nebus painiojama su aplinkosauginiu gaminių ženklinimu.

9 straipsnis

Santykis su Europos ir tarptautiniais standartais

1. Jeigu organizacija, spręsdama EMAS aktualius aplinkosaugos klausimus, taiko Europos arba tarptautinius standartus ir jeigu, remiantis atitinkama sertifikavimo tvarka, yra patvirtinta, jog jos veikla atitinka šiuos standartus, laikoma, kad organizacija vykdo atitinkamus šio reglamento reikalavimus, jeigu tik:

a) Komisija, veikdama pagal 14 straipsnio 2 dalyje nustatytą tvarką, pripažįsta šiuos standartus;

▼B

b) Komisija, veikdama pagal 14 straipsnio 2 dalyje nustatytą tvarką, pripažįsta sertifikacijos įstaigų akreditacijos reikalavimus.

Informacija apie pripažintus standartus (įskaitant atitinkamus EMAS skyrius, kuriems jie taikomi) ir pripažintus akreditacijos reikalavimus skelbiama *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

2. Norėdamos patekti į EMAS registrą, 1 dalyje nurodytos organizacijos privalo įrodyti aplinkosaugos vertintojui, kad jos laikosi reikalavimų, kurių neapima pripažinti standartai.

10 straipsnis

Santykis su kitais Bendrijos aplinkosaugos teisės aktais

1. EMAS nepažeidžia:

a) Bendrijos teisės arba

b) nacionalinių įstatymų arba techninių standartų, kurių nereglamentuoja Bendrijos teisė, ir

c) organizacijų prievolių aplinkosaugos kontrolės srityje pagal minėtus įstatymus ir standartus.

2. Valstybės narės turi apsvarstyti, kaip galima būtų atsižvelgti į registraciją EMAS pagal šį reglamentą, vykdant aplinkosaugos teisės aktus ir užtikrinant jų taikymą, kad būtų išvengta nereikalingo organizacijų ir atsakingų vykdymo priežiūros institucijų veiksmų pasikartojimo.

Valstybės narės informuoja Komisiją apie priemones, kurių imtasi šioje srityje. Komisija kuo skubiau arba mažiausiai kartą per trejus metus pateikia iš valstybių narių gautą informaciją Europos Parlamentui ir Tarybai.

11 straipsnis

Organizacijų, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių dalyvavimo skatinimas

1. Valstybės narės skatina organizacijas dalyvauti EMAS ir ypač daug dėmesio skiria, kad užtikrintų mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) dalyvavimą:

— lengvindamos galimybes naudotis informacija, paramos fondais, valstybinių institucijų paslaugomis ir viešaisiais pirkimais, nepažeidžiant viešuosius pirkimus reglamentuojančių Bendrijos taisyklių,

— parengdamos arba skatindamos techninės pagalbos priemones, ypač kartu su atitinkamų profesinių arba vietos subjektų ryšiams palaikyti (pvz., vietos valdžios institucijų, prekybos rūmų, prekybos arba amatų asociacijų) iniciatyvomis,

— užtikrindamos aktyvesnį dalyvavimą skatinančius pagrįstus registracijos mokesčius.

Skatindamos dalyvauti MVĮ, įskaitant aiškiai apibrėžtose geografinėse teritorijose sutelktas įmones, vietos valdžios institucijos kartu su pramonės asociacijomis, prekybos rūmais ir suinteresuotomis šalimis, gali teikti pagalbą nustatant svarbaus poveikio aplinkai atvejus. Tuo gali pasinaudoti MVĮ, rengdamos savo aplinkosaugos programas ir apibrėždamos savo EMAS vadybos sistemos tikslus ir uždavinius. Be to, MVĮ dalyvavimą skatinančios programos, pavyzdžiui, tokios, kuriose siūloma laipsniškai siekti EMAS registracijos, gali būti parengtos regioniniu arba nacionaliniu lygiu. Sistema turi taip funkcionuoti, kad dalyviai, ypač mažosios įmonės išvengtų nereikalingos administracinės naštos.

2. Skatindamos organizacijų dalyvavimą EMAS, Komisija ir kitos Bendrijos institucijos bei nacionalinės valstybinės valdžios institucijos turi apsvarstyti, nepažeisdamos Bendrijos teisės, registracijos EMAS reikšmę nustatant pirkimų politikos kriterijus.

3. Valstybės narės informuoja Komisiją apie priemones įgyvendinant šio straipsnio nuostatas. Komisija kuo skubiau arba mažiausiai kartą per trejus metus pateikia iš valstybių narių gautą informaciją Europos Parlamentui ir Tarybai.

▼B

12 straipsnis

Informacija

1. Visos valstybės narės privalo imtis atitinkamų priemonių užtikrinti, kad:

a) organizacijos būtų informuotos apie šio reglamento turinį;

b) visuomenė būtų informuota apie EMAS tikslus ir pagrindinius principus.

Tam tikrais atvejais valstybės narės, bendradarbiaudamos, be kita ko, su pramonės asociacijomis, vartotojų asociacijomis, aplinkosaugos organizacijomis, profsąjungomis ir vietos institucijomis, pirmiausia naudojasi profesiniais leidiniais, vietos spauda, reklaminėmis kampanijomis arba kitomis funkcinėmis priemonėmis, siekdamos supažindinti visuomenę su EMAS veikla.

2. Valstybės narės informuoja Komisiją apie priemones, kurių imtasi įgyvendinant šio straipsnio nuostatas.

3. Komisija atsako už EMAS viešinimą Bendrijos lygiu. Visų pirma, pasitarusi su 14 straipsnio 1 dalyje minimo Komiteto nariais, ji išanalizuoja galimybę tinkamais būdais ir priemonėmis propaguoti geriausius sektinus veiksmus.

13 straipsnis

Pažeidimai

Tais atvejais, kai nesilaikoma šio reglamento nuostatų, valstybės narės imasi reikiamų teisinių arba administracinių priemonių ir informuoja apie jas Komisiją.

14 straipsnis

Komitetas

1. Komisijai padeda komitetas.

2. Tais atvejais, kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5 ir 7 straipsniai, atsižvelgiant į jo 8 straipsnio nuostatas.

Sprendimo 1999/468/EB 5 straipsnio 6 dalyje minimas laikotarpis yra trys mėnesiai.

3. Komitetas patvirtina savo darbo tvarką.

15 straipsnis

Peržiūrėjimas

1. Komisija, remdamasi EMAS funkcionavimo laikotarpiu sukaupta patirtimi ir atsižvelgdama į pokyčius tarptautiniu mastu, peržiūri EMAS ne vėliau kaip per penkerius metus nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos ir prireikus pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai siūlymą dėl atitinkamų pakeitimų.

2. Komisija 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, remdamasi EMAS funkcionavimo laikotarpiu sukaupta patirtimi ir atsižvelgdama į iškilusį poreikį turėti EMAS reikalavimų vadovą, pakoreguoja visus šio reglamento priedus, išskyrus V priedą.

3. Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, ne vėliau kaip per penkerius metus nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos pirmiausia įvertina, kaip naudojama, atpažįstama ir interpretuojama, ypač visuomenėje ir tarp kitų suinteresuotų šalių EMAS emblema ir nustato, ar reikia peržiūrėti emblemą ir jos panaudojimo reikalavimus.

▼B

16 straipsnis

Išlaidos ir mokesčiai

1. Laikantis valstybių narių nustatytos tvarkos, gali būti įvedama mokesčių sistema, kad būtų padengtos administravimo išlaidos, susijusios su organizacijų registravimo procedūromis, aplinkosaugos vertintojų akreditavimu ir priežiūra, bei kitos su EMAS susijusios išlaidos.

2. Valstybės narės informuoja Komisiją apie priemones, kurių imtasi įgyvendinant šio straipsnio nuostatas.

17 straipsnis

Reglamento (EEB) Nr. 1836/93 galiojimo panaikinimas

1. Atsižvelgiant į šio straipsnio 2-5 dalis, nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos panaikinamas Reglamento (EEB) Nr. 1836/93 galiojimas.

2. Pagal Reglamentą (EEB) Nr. 1836/93 sukurtos nacionalinės akreditacijos sistemos ir įsteigtos kompetentingos įstaigos lieka toliau funkcionuoti. Valstybės narės pakoreguoja procedūras, kurių laikosi akreditacijos sistemos ir kompetentingos įstaigos, atsižvelgdamos į atitinkamas šio reglamento nuostatas. Valstybės narės per 12 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos užtikrina visapusį šių sistemų funkcionavimą.

3. Pagal Reglamentą (EEB) Nr. 1836/93 akredituoti aplinkosaugos vertintojai gali tęsti savo veiklą, laikydamiesi šiame reglamente nustatytų reikalavimų.

4. Pagal Reglamentą (EEB) Nr. 1836/93 įregistruotos teritorijos paliekamos EMAS registre. Naujų šio reglamento reikalavimų kontrolė atliekama kito teritorijos patikrinimo metu. Tuo atveju, jeigu kitas patikrinimas atliekamas anksčiau negu po 6 mėnesių nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos, kito patikrinimo data, pritarus aplinkosaugos vertintojui ir kompetentingoms įstaigoms, gali būti pratęsta 6 mėnesiais.

5. Šio straipsnio 3 ir 4 dalys taikomos ir pagal Reglamento (EEB) Nr. 1836/93 14 straipsnį akredituotiems aplinkosaugos vertintojams bei įregistruotoms teritorijoms, jeigu atsakingos akreditacijos įstaigos ir kompetentingos įstaigos susitarė, kad aplinkosaugos vertintojai ir registruotos teritorijos atitinka visus Reglamento (EEB) Nr. 1836/93 reikalavimus ir praneša apie tai Komisijai.

18 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja trečią dieną po jo paskelbimo *Europos Bendrijų oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas yra privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

▼B

I PRIEDAS

A. **APLINKOSAUGOS VADYBOS SISTEMOS REIKALAVIMAI**

Aplinkosaugos vadybos sistema diegiama, laikantis toliau pateikiamų reikalavimų (EN ISO 14001:1996 4 skyrius) (*)

I-A **Aplinkosaugos vadybos sistemos reikalavimai**

I-A.1. Bendrieji reikalavimai

Organizacija sukuria aplinkosaugos vadybos sistemą ir ją prižiūri. Šios sistemos reikalavimai aprašyti šiame priede.

I-A.2. Aplinkos politika

Aukščiausioji organizacijos vadovybė apibrėžia organizacijos aplinkos politiką ir laiduoja, kad ji:

a) atitinka jos veiklos, produktų ar paslaugų pobūdį, mastą ir jų poveikį aplinkai;

b) apima nuolatinio gerinimo ir taršos prevencijos įsipareigojimus;

c) apima įsipareigojimus laikytis atitinkamų aplinkosaugos teisės aktų, reglamentų ir kitų reikalavimų, kuriuos organizacija pasižada vykdyti;

d) nubrėžia gaires, pagal kurias būtų nustatyti ir įvertinti aplinkosaugos tikslai ir uždaviniai;

e) yra įforminama dokumentais, įgyvendinama, prižiūrima ir pateikiama darbuotojams supažindinti;

f) yra prieinama visuomenei.

I-A.3. Planavimas

I-A.3.1. *Aplinkosaugos aspektai*

Organizacija nustato ir prižiūri procedūrą (-as), pagal kurią (-ias) nustatomi jos veiklos rūšių, produktų arba paslaugų aplinkosaugos aspektai, kuriuos galima valdyti, apibrėžiant tuos aspektus, kurie daro arba gali daryti didelį poveikį aplinkai. Organizacija laiduoja, kad nustatydama savo aplinkosaugos tikslus atsižvelgs į reikšmingą poveikį aplinkai turinčius aplinkosaugos aspektus.

Organizacija nuolat atnaujina šią informaciją.

I-A.3.2. *Teisiniai ir kiti reikalavimai*

Organizacija nustato ir prižiūri procedūrą, leidžiančią nustatyti ir susipažinti su teisiniais ir kitais reikalavimais, kuriuos ji prisiima ir kurie yra taikomi jos veiklos rūšių, produktų arba paslaugų aplinkosaugos aspektams.

I-A.3.3. *Tikslai ir uždaviniai*

Organizacija nustato ir dokumentais įformina kiekvienos atitinkamos jos funkcijos ir lygmens aplinkosaugos tikslus ir uždavinius ir juos prižiūri.

Nustatydama ir peržiūrėdama tikslus, organizacija vadovaujasi teisiniais ir kitais reikalavimais, atsižvelgia į reikšmingus aplinkosaugos aspektus, technologijos galimybes, finansus, veiklos ir verslo reikalavimus ir suinteresuotų šalių požiūrį.

Tikslai ir uždaviniai atitinka aplinkos politiką ir taršos prevencijos įsipareigojimus.

I-A.3.4. *Aplinkosaugos vadybos programa (programos)*

Organizacija sukuria programą (programas) aplinkos politikos tikslams pasiekti ir uždaviniams įvykdyti ir ją (jas) prižiūri. Programoje nustatyta:

a) kiekvienos atitinkamos organizacijos funkcijos ir lygmens atsakomybė už aplinkosaugos tikslų ir uždavinių įgyvendinimą;

b) įgyvendinimo priemonės ir įvykdymo terminai.

(*) Šiame priede pateikiamas nacionalinio standarto tekstas, naudojamas leidus CEN. Visą nacionalinio standarto tekstą galima įsigyti iš nacionalinių standartizacijos institucijų, kurių sąrašas pateiktas šiame priede.

▼B

Jei projektas susijęs su nauja plėtra ir nauja arba modifikuota veikla, produktais arba paslaugomis, programa (programos), kai reikia, turi būti patikslinta (-os), siekiant užtikrinti, kad diegiant tokius projektus bus taikoma aplinkosaugos vadyba.

I-A.4. Įgyvendinimas ir vykdymas

I-A.4.1. *Struktūra ir atsakomybė*

Pareigos, atsakomybė ir įgaliojimai yra apibrėžiami, įforminami dokumentais ir apie tai pranešama, kad būtų lengviau įgyvendinti efektyvią aplinkosaugos vadybą.

Aplinkosaugos vadybos sistemai įgyvendinti ir valdyti vadovybė numato ir skiria būtinus tam išteklius. Šie ištekliai apima personalą ir specializuotus įgūdžius, techniką ir finansinius išteklius.

Aukščiausioji organizacijos vadovybė paskiria vadovybės atstovą (-us), kuris (-ie), be kitų pareigų, turi apibrėžtus uždavinius, atsakomybę ir įgaliojimus:

a) užtikrinti, kad būtų sukurta, įgyvendinta ir prižiūrima šio standarto reikalavimus atitinkanti aplinkosaugos vadybos sistema;

b) teikti aukščiausiajai vadovybei informaciją apie aplinkosaugos vadybos sistemos veiksmingumą, kuri būtų analizuojama ir būtų pagrindas aplinkosaugos vadybos sistemai gerinti.

I-A.4.2. *Praktinis, teorinis mokymas ir kompetencija*

Organizacija nustato mokymo poreikius. Ji reikalauja, kad visas personalas, kurio veikla gali turėti didelį poveikį aplinkai, būtų tinkamai apmokytas.

Organizacija nustato ir prižiūri procedūras, kurios užtikrintų, kad kiekvienas atitinkamos funkcijos ar lygmens darbuotojas arba narys žinotų:

a) kaip svarbu laikytis aplinkos politikos, procedūrų, aplinkosaugos vadybos sistemos reikalavimų,

b) kokie esami ar galimi reikšmingi poveikiai aplinkai priklauso nuo jų darbo veiklos ir kokia nauda aplinkai nuo pagerėjusio asmeninio aplinkosaugos veiksmingumo;

c) savo pareigas ir atsakomybę, įgyvendinant aplinkos politiką, laikantis procedūrų ir aplinkosaugos vadybos sistemos reikalavimų, tarp jų pasiruošimo avarinėms situacijoms ir atsakomųjų veiksmų reikalavimų;

d) galimas pasekmes, jei būtų nukrypta nuo nustatytų veiklos procedūrų.

Darbus, kurie gali turėti didelį poveikį aplinkai, atlieka kompetentingas personalas, turintis atitinkamą išsilavinimą, kvalifikaciją ir (ar) patirtį.

I-A.4.3. *Pasikeitimas informacija*

Atsižvelgdama į savo aplinkosaugos aspektus ir aplinkosaugos vadybos sistemą, organizacija parengia ir prižiūri:

a) vidaus ryšių tarp įvairių organizacijos lygmenų ir funkcijų procedūras;

b) iš suinteresuotų išorės šalių gaunamų atitinkamų užklausų priėmimo, įforminimo dokumentais ir reagavimo į jas procedūras.

Organizacija nustato informacijos apie savo reikšmingus aplinkosaugos aspektus pasikeitimo su išorės organizacijomis procedūrą ir dokumentais įformina šį savo sprendimą.

I-A.4.4. *Aplinkosaugos vadybos sistemos dokumentai*

Organizacija parengia ir prižiūri rašytinę ar elektroniniu būdu pateiktą informaciją, skirtą:

a) aprašyti svarbiausius aplinkosaugos vadybos sistemos elementus ir jų sąveiką;

b) pateikti nuorodas į kitus susijusius dokumentus.

I-A.4.5. *Dokumentų tvarkymo kontrolė*

Organizacija sukuria visų pagal šį tarptautinį standartą reikalingų dokumentų tvarkymo procedūras ir jas prižiūri, siekdama užtikrinti, kad:

▼B

a) dokumentai būtų jiems skirtoje vietoje;

b) dokumentai periodiškai būtų peržiūrimi, jei reikia, pataisyti ir jų tinkamumas patvirtintas įgalioto darbuotojo;

c) galiojančiais atitinkamų dokumentų leidimais būtų aprūpinti visi, kurie atlieka esmines aplinkosaugos vadybos sistemos efektyvaus funkcionavimo operacijas;

d) nebegaliojantys dokumentai nedelsiant būtų pašalinti iš visų laikymo ir naudojimo vietų arba kitaip būtų užtikrinta, kad jie nebūtų naudojami pagal paskirtį;

e) bet kurie nebegaliojantys dokumentai, laikomi teisės ir (ar) informacijos išsaugojimo tikslais, atitinkamai būtų pažymėti.

Dokumentai turi būti įskaitomi, datuoti (su peržiūrėjimo datomis) ir greitai surandami, laikomi tvarkingai ir nustatytą laiką. Nustatomos ir prižiūrimos įvairių rūšių dokumentų rengimo, keitimo procedūros ir atsakomybė.

I-A.4.6. *Veiklos vykdymo kontrolė*

Organizacija nustato operacijas ir veiklos rūšis, kurios susijusios su nustatytais reikšmingais aplinkosaugos aspektais ir dera su jos politika, tikslais ir uždaviniais. Organizacija planuoja tokias veiklos rūšis, įskaitant priežiūrą, siekdama užtikrinti, kad jos bus vykdomos šiomis sąlygomis:

a) nustatydama ir prižiūrėdama dokumentais įformintas procedūras, taikomas tais atvejais, kai dėl jų nebuvimo gali būti nukrypta nuo aplinkos politikos ir aplinkosaugos tikslų ir uždavinių;

b) nustatydama procedūrų taikymo kriterijus;

c) nustatydama ir prižiūrėdama procedūras, susijusias su nustatomais organizacijos produktų ir paslaugų svarbiais aplinkosaugos aspektais ir pranešdama apie atitinkamas procedūras bei reikalavimus tiekėjams ir rangovams.

I-A.4.7. *Parengtis avarijoms ir atsakomieji veiksmai*

Organizacija nustato ir prižiūri procedūras, pagal kurias būtų nustatomos galimos avarijos ir avarinės situacijos, vykdomi atsakomieji veiksmai ir išvengiama arba sumažinama su šiomis situacijomis susijusio galimo poveikio aplinkai.

Organizacija analizuoja ir peržiūri, kur būtina, pasiruošimo avarijoms ir atsakomųjų veiksmų procedūras, ypač įvykus avarinėms situacijoms ar avarijoms.

Be to, organizacija prireikus periodiškai tikrina tokių procedūrų taikymą.

I-A.5. Tikrinimas ir koregavimas

I-A.5.1. *Monitoringas ir matavimai*

Organizacija nustato ir prižiūri dokumentais įformintas procedūras, skirtas nustatytais laiko tarpais stebėti ir matuoti pagrindines atliekamų darbų ir vykdomų veiklos rūšių, galinčių turėti reikšmingo poveikio aplinkai, charakteristikas. Jas sudaro informacijos apie organizacijos veiklos vykdymą ir kontrolę bei atitiktį organizacijos aplinkosaugos tikslams ir uždaviniams registravimas.

Monitoringo įranga turi būti kalibruota ir prižiūrima, o įrašai apie tai turi būti saugomi pagal organizacijos nustatytas procedūras.

Organizacija turi parengti ir prižiūrėti dokumentais įformintą procedūrą, pagal kurią periodiškai būtų įvertinama, kaip laikomasi atitinkamų aplinkosaugos įstatymų ir taisyklių.

I-A.5.2. *Veiksmai neatitikties reikalavimams atveju, koregavimo ir prevenciniai veiksmai*

Organizacija numato ir prižiūri procedūras, pagal kurias būtų nustatoma atsakomybė ir įgaliojimai tvarkant ir nagrinėjant neatitiktį, vykdant bet kokį neatitikties sąlygotą poveikį, inicijuojant ir įgyvendinant koregavimo ir prevenciniai veiksmus.

Koregavimo ir prevenciniai veiksmai, kuriais siekiama pašalinti esamos arba galimos neatitikties priežastis, turi atitikti problemos svarbą ir būti proporcingi atitinkamam poveikiui aplinkai.

Organizacija turi įgyvendinti ir registruoti visus dokumentais įformintų procedūrų pakeitimus, padarytus dėl koregavimo ir prevencinių veiksmų.

▼B

I-A.5.3. *Dokumentai*

Organizacija numato aplinkosaugos duomenų įrašų identifikavimo, priežiūros ir laikymo procedūras ir jas prižiūrėti. Šie įrašai turi apimti įrašus apie apmokymą ir audito bei analizių rezultatus.

Aplinkosaugos įrašai turi būti suprantami, identifikuojami ir atsekami pagal veiklą, produktus arba paslaugas. Aplinkosaugos įrašai laikomi ir prižiūrimi taip, kad juos būtų lengva surasti ir apsaugoti nuo sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo. Jų laikymo trukmė turi būti nustatyta ir įrašyta dokumente.

Duomenų dokumentų priežiūra turi būti priimtina ir sistemai, ir organizacijai, kad būtų galima įrodyti, jog organizacija atitinka šio standarto reikalavimus.

I-A.5.4. *Aplinkosaugos vadybos sistemos auditas*

Organizacija nustato ir prižiūri aplinkosaugos vadybos sistemos audito programą (-as) ir procedūrą (-as), kad būtų:

a) nustatyta, ar aplinkosaugos vadybos sistema:

   1) atitinka planuotas aplinkosaugos vadybos nuostatas, įskaitant šio standarto reikalavimus; ir

   2) ar ji tinkamai įgyvendinama ir prižiūrima;

b) galima informuoti apie audito duomenis vadovybę.

Organizacijos audito programa, įskaitant visus grafikus, sudaroma atsižvelgiant į nagrinėjamos veiklos svarbą aplinkos apsaugai ir ankstesnio audito duomenis. Kad audito procedūros būtų išsamios, jose turi būti numatyta audito taikymo sritis, dažnumas ir metodika, taip pat atsakomybė ir reikalavimai auditui atlikti ir jo duomenims pateikti.

I-A.6. Vadovybinė analizė

Nustatytais laikotarpiais aukščiausioji organizacijos vadovybė vertina aplinkosaugos vadybos sistemą, kad užtikrintų jos nuolatinį tinkamumą, pakankamumą ir efektyvumą. Vadovybine analize užtikrinama, kad bus surinkta būtina informacija, kuri įgalintų aukščiausiąją vadovybę įvertinti aplinkosaugos vadybos sistemą. Ši analizė įforminama dokumentais.

Atliekant vadovybinę analizę įvertinamas galimas poreikis keisti aplinkos politiką, tikslus ir kitus aplinkosaugos vadybos sistemos elementus pagal aplinkosaugos vadybos sistemos audito duomenis, kintančias aplinkybes ir įsipareigojimą nuolat siekti pažangos.

Nacionalinių standartizacijos institucijų sąrašas

B: IBNBIN (Institut Belge de NormalisationBelgisch Institut voor Normalisatie)

▼A1

CZ: Rada programu EMAS

▼B

DK: DS (Dansk Standard)

D: DIN (Deutsches Institut für Normung e. V.)

▼A1

EE: EVS (Eesti Standardikeskus)

▼B

EL: ELOT (Ελληνικός οργανισμός τυποποίησης)

E: AENOR (Asociación Española de Normalización Y Certificación)

F: AFNOR (Association Française de Normalisation)

IRL: NSAI (National Standards Authority of Ireland)

I: UNI (Ente Nazionale Italiano di Unificazione)

▼A1

CY: Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Ποιότητας

LV: LATAK (Latvijas Nacionālais Akreditācijas birojs)

LT: LST (Lietuvos standartizacijos departamentas)

▼B

L: SEE (Service de l'Energie de l'Etat) (Luxembourg)

▼A1

HU: MSZT (Magyar Szabványügyi Testület)

MT: MSA (Awtorita' Maltija dwar l-Istandards / Malta Standards Authority)

▼B

NL: NEN (Nederlands Normalisatie-Instituut)

A: ON (Österreichisches Normungsinstitut)

▼A1

PL: PKN (Polski Komitet Normalizacyjny)

▼B

P: IPQ (Instituto Português da Qualidade)

▼A1

SI: SIST (Slovenski inštitut za standardizacijo)

SK: SÚTN (Slovenský ústav technickej normalizácie)

▼B

FIN: SFS (Suomen Standardisoimisliitto r.y.)

S: SIS (Standardiseringen i Sverige)

UK: BSI (British Standards Institution).

B. **KLAUSIMAI, Į KURIUOS TURI KREIPTI DĖMESĮ EMAS DIEGIANČIOS ORGANIZACIJOS**

1. **Teisinė atitiktis**

Organizacijos turi sugebėti įrodyti, kad jos:

a) yra susipažinusios su visais reikiamais aplinkosaugos teisės aktais ir žino jų reikšmę organizacijai;

b) užtikrina aplinkosaugos teisės aktų laikymąsi ir

c) yra parengusios procedūras, leidžiančias organizacijai nuolat vykdyti šiuos reikalavimus.

2. **Veiksmingumas**

Organizacijos turi sugebėti įrodyti, kad vadybos sistema ir audito procedūros sprendžia organizacijos aplinkosaugos veiksmingumo klausimus VI priede nurodytų aspektų atžvilgiu. Atliekant vadovybinę analizę organizacijos veikla lyginama su jos tikslais ir užduotimis. Organizacija kartu įsipareigoja nuolat gerinti savo aplinkosaugos veiksmingumą. Siekdama šio uždavinio, organizacija savo veikloje gali remtis vietos, regioninėmis ir nacionalinėmis aplinkosaugos programomis.

Tikslų ir uždavinių įgyvendinimo priemonės negali būti aplinkosaugos tikslai. Jeigu organizacija yra išsidėsčiusi vienoje arba daugiau teritorijų, kiekviena teritorija, kuriai taikomos EMAS sąlygos, turi laikytis visų EMAS reikalavimų, įskaitant nuolatinį aplinkosaugos veiksmingumo gerinimą pagal 2 straipsnio b punktą.

3. **Išorės bendravimas ir ryšiai**

Organizacijos turi sugebėti įrodyti sugebėjimą atvirai bendrauti su visuomene ir kitomis suinteresuotomis šalimis, įskaitant vietos bendruomenes ir vartotojus, apie jų veiklos, produktų ir paslaugų poveikį aplinkai, kad būtų nustatyti visuomenei ir kitoms suinteresuotoms šalims susirūpinimą keliantys klausimai.

4. **Darbuotojų įtraukimas**

Be prievolės laikytis I priedo A skyriuje išdėstytų reikalavimų, darbuotojai įtraukiami ir į procesus, kuriais siekiama nuolat gerinti organizacijos aplinkosaugos veiksmingumą. Šiuo tikslu naudojamos atitinkamos dalyvavimo formos, pvz., pasiūlymų knygos sistema, grupinis darbas, įgyvendinant tam tikrus projektus, arba aplinkosaugos

▼B

komitetai. Organizacijos atsižvelgia į Komisijos rekomendacijas dėl geriausių sektinų veiksmų šioje srityje. Į šią veiklą įtraukiami ir pageidaujantys darbuotojų atstovai.

▼B

II PRIEDAS

VIDAUS APLINKOSAUGOS AUDITO REIKALAVIMAI

2.1. **Bendri reikalavimai**

Vidaus auditu užtikrinama, kad savo veikloje organizacija laikosi nustatytų procedūrų. Audito metu gali būti nustatyti ir sunkumai, iškilę laikantis nustatytų procedūrų, arba galimybės patobulinti šias procedūras. Organizacijoje gali būti atliekamas įvairios apimties auditas, pradedant paprastos procedūros auditu ir baigiant sudėtingos veiklos auditu. Per tam tikrą laiką atliekamas visos konkrečios organizacijos veiklos auditas. Visos veiklos auditui atlikti reikalingas laikotarpis vadinamas audito ciklu. Visa mažų nesudėtingų organizacijų veikla gali būti patikrinta vienu kartu. Tokių organizacijų audito ciklas yra laikotarpis iki kito audito.

Siekiant užtikrinti objektyvią nuomonę, vidaus auditą atlieka asmenys, pakankamai savarankiški nuo tikrinamos veiklos. Tai gali būti organizacijos darbuotojai arba kitos šalys (kitų organizacijų darbuotojai, be to, tos pačios organizacijos kitų skyrių darbuotojai arba konsultantai).

2.2. **Tikslai**

Organizacijos aplinkosaugos audito programoje raštu nustatomi kiekvieno audito arba audito ciklo tikslai, įskaitant kiekvieno veiklos elemento tikrinimo dažnumą.

Pirmiausia siekiama įvertinti funkcionuojančias vadybos sistemas ir nustatyti, ar jos atitinka organizacijos politiką ir programą, įskaitant atitiktį atitinkamiems aplinkosaugos norminiams reikalavimams.

2.3. **Apimtis**

Turi būti aiškiai apibrėžta bendra ne vieną kartą atlikto audito arba tam tikrais atvejais audito ciklo etapų, apimtis nustatant:

1. dalykines sritis;
2. numatomas tikrinti veiklos rūšis;
3. numatomus taikyti aplinkosaugos kriterijus;
4. tikrinamą laikotarpį.

Aplinkosaugos auditas apima ir veiklos įvertinimui reikalingų faktinių duomenų vertinimą.

2.4. **Organizacija ir ištekliai**

Aplinkosaugos auditą atlieka fiziniai arba juridiniai asmenys, turintys reikiamų žinių apie tikrinamus sektorius ir sritis, įskaitant žinias ir patirtį atitinkamais aplinkosaugos, vadybos, techniniais ir administracinės priežiūros klausimais, bei pakankamai apmokyti ir išmanantys, kaip taikyti specifinius audito įgūdžius, siekiant nustatytų tikslų. Auditui skirti ištekliai ir laikas turi atitikti audito apimtį ir tikslus.

Auditą remia aukščiausia organizacijos vadovybė.

Siekiant užtikrinti objektyvų ir nešališką sprendimą, auditoriai turi būti pakankamai nepriklausomi nuo tikrinamos veiklos.

2.5. **Pasirengimas auditui ir jo planavimas**

Būtina rengtis kiekvienam auditui ir jį suplanuoti, siekiant užtikrinti, kad:

— būtų skirta reikiamų išteklių,

— kiekvienas audito procese dalyvaujantis asmuo (įskaitant auditorius, vadovybę ir darbuotojus) suvoktų savo vaidmenį ir pareigas.

Rengiantis auditui, susipažįstama su organizacijos veikla, įdiegta aplinkosaugos vadybos sistema ir peržiūrimi kiekvieno ankstesnio audito duomenys bei išvados.

2.6. **Audito eiga**

Audito metu kalbamasi su darbuotojais, tikrinamos veiklos sąlygos, įranga bei peržiūrimi įrašai, raštiškos darbo instrukcijos ir kiti susiję dokumentai, siekiant įvertinti tikrinamos veiklos aplinkosaugos veiksmingumą, kad būtų nuspręsta, ar ji atitinka taikytinus standartus, taisykles arba nustatytus tikslus ir uždavinius, be to, ar įdiegta aplinkosauginių įsipareigojimų valdymo sistema yra veiksminga ir tinkama. Nustatant visos vadybos sistemos efektyvumą, be kita ko, reikėtų pasirinktinai patikrinti, kaip laikomasi šių reikalavimų.

▼B

Audito procesą sudaro šie etapai:

a) susipažinimas su vadybos sistemomis;

b) vadybos sistemų pranašumų ir trūkumų įvertinimas;

c) audito įrodymų surinkimas;

d) audito duomenų įvertinimas;

e) audito išvadų rengimas;

f) audito duomenų ir išvadų ataskaitos pateikimas.

2.7. **Audito duomenų ir išvadų ataskaita**

1. Siekiant užtikrinti, kad audito duomenys ir išvados būtų tinkamai ir oficialiai pateikti, kiekvieno audito ir audito ciklo pabaigoje auditoriai pateikia raštišką atitinkamos formos ir turinio ataskaitą apie atliktą auditą.

   Apie audito duomenis ir išvadas oficialiai informuojama aukščiausioji organizacijos vadovybė.

2. Pagrindiniai raštiškos audito ataskaitos tikslai:

   a) dokumentais pagrįsti audito apimtį;

   b) informuoti vadovybę apie aplinkosauginę pažangą ir apie tai, kaip laikomasi organizacijos aplinkos politikos;

   c) informuoti vadovybę apie priemonių, skirtų organizacijos daromo poveikio aplinkai monitoringui atlikti, efektyvumą ir patikimumą;

   d) prireikus įrodyti koregavimo veiksmų būtinybę.

2.8. **Tolesni veiksmai**

Paskutinio audito etapo metu rengiamas ir vykdomas reikiamų koregavimo veiksmų planas.

Siekiant užtikrinti, kad bus įgyvendintos audito išvados, būtina, kad veiktų atitinkami mechanizmai.

2.9. **Audito dažnumas**

Auditas (kur taikytina – audito ciklas) užbaigiamas laikotarpiu, kuris tęsiasi ne ilgiau trejų metų. Bet kurios veiklos tikrinimo dažnumas priklauso nuo:

a) veiklos pobūdžio, apimties ir sudėtingumo;

b) poveikio aplinkai reikšmingumo;

c) kiekvieno ankstesnio audito metu nustatytų problemų reikšmės ir aktualumo;

d) aplinkosauginių sunkumų atsiradimo istorijos.

Dažniau tikrinama sudėtingesnė veikla, turinti reikšmingo poveikio aplinkai.

Organizacija parengia savo audito programą ir nustato audito vykdymo dažnumą, atsižvelgdama į Komisijos rekomendacijas, parengtas laikantis 14 straipsnio 2 dalyje nustatytos tvarkos.

▼B

III PRIEDAS

APLINKOSAUGOS ATASKAITA

3.1. **Įvadas**

Aplinkosaugos ataskaitos tikslas — pateikti visuomenei ir kitoms suinteresuotoms šalims aplinkosauginę informaciją apie organizacijos poveikį aplinkai, aplinkosaugos veiksmingumą ir nuolatinį aplinkosaugos veiksmingumo gerinimą. Be to, ataskaita yra naudojama kaip priemonė išnagrinėti suinteresuotoms šalims rūpimus klausimus, kurie nustatyti, remiantis I priedo B dalies 3 skyriaus nuostatomis, ir, organizacijos požiūriu, yra svarbūs (VI priedas, 6.4 dalis). Informacija apie aplinkos apsaugą turi būti aiški ir nuosekli bei pateikiama spausdinta forma tiems, kurie neturi kitokių šios informacijos gavimo priemonių. Pirmą kartą užsiregistravusi ir po to kas trejus metus organizacija privalo šią informaciją pateikti suvestinės redakcijos 3.2 dalyje.

14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka Komisija parengia rekomendacijas dėl aplinkosaugos ataskaitos.

3.2. **Aplinkosaugos ataskaita**

Pirmą kartą užsiregistravusi organizacija, atsižvelgdama į 3.5 dalies kriterijus, pateikia informaciją apie aplinkos apsaugą, vadinamąją aplinkosaugos ataskaitą, kurią turės patvirtinti aplinkosaugos vertintojas. Patvirtinus ši informacija pateikiama kompetentingai įstaigai, o po to viešai paskelbiama. Aplinkosaugos ataskaita yra bendravimo ir dialogo su visuomene ir kitomis suinteresuotomis šalimis priemonė, nagrinėjant aplinkosaugos veiksmingumo klausimus. Rengdama aplinkosaugos ataskaitą, organizacija atsižvelgia į visuomenės ir kitų suinteresuotų šalių poreikius informacijai.

Būtiniausi šios informacijos reikalavimai yra tokie:

a) suprantamas ir nedviprasmis EMAS registruotos organizacijos apibūdinimas ir jos veiklos, produktų bei paslaugų ir, kur taikytina, santykio su pagrindine organizacija aprašymo santrauka;

b) organizacijos aplinkos politika ir trumpas aplinkosaugos vadybos sistemos aprašymas;

c) visų organizacijos reikšmingų tiesioginių ir netiesioginių aplinkosaugos apsektų, turinčių didelio poveikio aplinkai, aprašymas ir su šiais aspektais susijusio poveikio pobūdžio paaiškinimas (VI priedas);

d) aplinkosaugos tikslų ir uždavinių, susijusių su svarbiais aplinkosaugos aspektais ir poveikiu aplinkai, aprašymas;

e) trumpas organizacijos veiklos ir jos aplinkosaugos tikslų ir uždavinių palyginimas didelio poveikio aplinkai atžvilgiu. Šioje santraukoje gali būti pateikiami duomenys apie išmetamuosius teršalus, atliekų susidarymą, žaliavų, energijos ir vandens sunaudojimą, triukšmą bei kitus VI priede nurodytus aspektus. Šių duomenų pagrindu turi būti įmanoma atlikti kasmetinį organizacijos aplinkosaugos veiksmingumo palyginimą;

f) kiti veiksniai, susiję su aplinkosaugos veiksmingumu, įskaitant veiksmingumo palyginimą su teisės nuostatomis jų reikšmingo poveikio aplinkai atžvilgiu;

g) aplinkosaugos vertintojo vardas, pavardė ir akreditacijos numeris bei patvirtinimo data.

3.3. **Ataskaitos apie aplinkosaugos veiksmingumą kriterijai**

Pateikiant ataskaitą apie organizacijos aplinkosaugos veiksmingumą, įvairiais būdais naudojami aplinkosaugos vadybos sistemos dėka sukaupti neapdorotieji duomenys. Šiuo tikslu organizacija gali naudotis atitinkamais esamais aplinkosaugos veiksmingumo rodikliais, užtikrindama, kad pasirinkti rodikliai:

a) leistų tiksliai įvertinti organizacijos veiksmingumą;

b) būtų suprantami ir nedviprasmiai;

c) leistų kasmet įvertinti organizacijos aplinkosaugos veiksmingumo raidą;

d) leistų atlikti palyginimus su taikytinais sektoriaus, nacionaliniais arba regioniniais atskaitos rodikliais;

e) leistų atlikti palyginimus su taikytinais norminiais reikalavimais.

▼B

3.4. **Visuomenei prieinamos informacijos rengimas**

Organizacija kasmet atnaujina 3.2 dalyje nurodytą informaciją, o padarytus pakeitimus patvirtina aplinkosaugos vertintojas. Tam tikrais atvejais, kurie nurodyti Komisijos rekomendacijose, patvirtintose 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka, informaciją galima atnaujinti kitokiu dažnumu. Patvirtinti pakeitimai pateikiami ir kompetentingai įstaigai bei visuomenei.

3.5. **Informacijos skelbimas**

Organizacija gali pageidauti pateikti aplinkosaugos vadybos sistemos dėka gautą informaciją skirtingoms auditorijoms arba suinteresuotoms šalims, panaudodama tik tam tikrą aplinkosaugos ataskaitos medžiagą. Bet kuri organizacijos aplinkosaugos informacija gali būti skelbiama su EMAS emblema, jeigu aplinkosaugos vertintojas patvirtino, kad ši informacija:

a) yra tiksli ir neklaidinga;

b) yra pagrįsta ir įvertinama;

c) yra aktuali ir naudojama esant tinkamam kontekstui ar situacijai;

d) parodo bendrą organizacijos aplinkosaugos veiksmingumą;

e) greičiausiai negali būti klaidingai interpretuota;

f) yra reikšminga bendro poveikio aplinkai atžvilgiu,

ir jeigu yra pateikta nuoroda į organizacijos naujausią aplinkosaugos ataskaitą, iš kurios ši informacija paimta.

3.6. **Prieinamumas visuomenei**

Organizacijos aplinkosaugos ataskaitą sudaranti informacija, parengta remiantis 3.2 dalies a–g punktų reikalavimais, ir 3.4 dalyje nurodyta atnaujinta informacija yra prieinama visuomenei ir kitoms suinteresuotoms šalims. Aplinkosaugos ataskaita yra prieinama ir visuomenei. Dėl šios priežasties organizacijos yra raginamos naudotis visomis prieinamomis priemonėmis (publikacijomis elektronine forma, bibliotekomis ir t. t.). Organizacijos turi sugebėti įrodyti aplinkosaugos vertintojui, kad bet kuris organizacijos aplinkosaugos veiksmingumu besidomintis asmuo gali lengvai ir netrukdomas pasinaudoti informacija, nurodyta 3.2 dalies a–g punktuose ir 3.4 dalyje.

3.7. **Vietinė atskaitomybė**

EMAS registracijos siekiančios organizacijos gali pageidauti pateikti vieną bendrą aplinkosaugos ataskaitą, apimančią kelias skirtingas geografines teritorijas. EMAS paskirtis — užtikrinti vietinę atskaitomybę, todėl organizacijos turi užtikrinti, kad aplinkosaugos ataskaitoje būtų aiškiai apibrėžtas ir nurodytas kiekvienos teritorijos poveikis aplinkai.

▼B

IV PRIEDAS

Emblema

1 variantas

2 variantas

▼A1

EMAS registruota organizacija gali naudoti emblemą bet kuria iš 20 kalbų, jeigu naudojamos šios formuluotės:

	1 variantas	2 variantas
Ispaniškai:	„Gestión ambiental verificada“	„información validada“
Čekiškai:	„ověřený systém environmentálního řízení“	„platná informace“
Daniškai:	„verificeret miljøledelse“	„bekræftede oplysninger“
Vokiškai:	„geprüftes Umweltmanagement“	„geprüfte Information“
Estiškai:	„tõestatud keskkonnajuhtimine“	„kinnitatud informatsioon“
Graikiškai:	„επιθεωρημένη περιβαλλοντική διαχείριση“	„επικυρωμένες πληροφορίες“
Prancūziškai	„Management environnemental vérifié“	„information validée“
Itališkai:	„Gestione ambientale verificata“	„informazione convalidata“
Latviškai:	„verificēta vides vadība“	„apstiprināta informācija“
Lietuviškai:	„įvertinta aplinkosaugos vadyba“	„patvirtinta informacija“
Vengriškai:	„hitelesített környezetvédelmi vezetési rendszer“	„hitelesített információ“
Maltietiškai:	„Immaniġġjar Ambjentali Verifikat“	„Informazzjoni Konvalidata“
Olandiškai:	„Geverifieerd milieuzorgsysteem“	„gevalideerde informatie“
Lenkiškai:	„zweryfikowany system zarządzania środowiskowego“	„informacja potwierdzona“
Portugališkai:	„Gestão ambiental verificada“	„informação validada“
Slovakiškai:	„overený systém environmentálneho riadenia“	„platná informácia“
Slovėniškai:	„Preverjen sistem ravnanja z okoljem“	„preverjene informacije“
Suomiškai:	„vahvistettu ympäristöasioiden hallinta“	„vahvistettua tietoa“
Švediškai:	„Kontrollerat miljöledningssystem“	„godkänd information“

▼A1

Abiejuose emblemos variantuose visuomet turi būti organizacijos registracijos numeris.

Emblema gali būti:

— trijų spalvų (Pantone Nr. 355 žalia; Pantone Nr. 109 geltona; Pantone Nr. 286 mėlyna), arba

— juoda baltame fone, arba

— balta juodame fone.

▼B

V PRIEDAS

APLINKOSAUGOS VERTINTOJŲ AKREDITAVIMAS, PRIE IŪRA IR FUNKCIJOS

5.1 **Bendroji dalis**

Aplinkosaugos vertintojų akreditavimas grindžiamas bendrais šiame priede išdėstytais kompetencijos principais. Akreditacijos įstaigos aplinkosaugos vertintojais gali pasirinktinai akredituoti individualius asmenis, organizacijas arba ir individualius asmenis, ir organizacijas. Aplinkosaugos vertintojų akreditavimo procedūriniai reikalavimai ir išsamūs kriterijai apibrėžiami nacionalinėse akreditavimo sistemose, remiantis 4 straipsnio nuostatomis ir laikantis šių principų. Atitiktis šiems principams užtikrinama atliekant 4 straipsnyje nustatytą vienodo lygio analizę.

5.2. **Aplinkosaugos vertintojų akreditavimo reikalavimai**

5.2.1. Aplinkosaugos vertintojas (individualus asmuo arba organizacija) turi atitikti šiuos būtinus kompetencijos reikalavimus:

a) išmanyti ir suprasti šį reglamentą, bendrus aplinkosaugos vadybos sistemų funkcionavimo principus ir, remiantis 4 straipsniu bei 14 straipsnio 2 dalimi, Komisijos nustatytas atitinkamas normas bei rekomendacijas dėl naudojimosi šiuo reglamentu;

b) išmanyti ir suprasti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, susijusius su vertinama veikla;

c) išmanyti ir suprasti aplinkosaugos klausimus, įskaitant subalansuotos plėtros aplinkosaugos aspektą;

d) išmanyti ir suprasti techninius vertinamos veiklos aspektus, susijusius su aplinkos apsauga;

e) suprasti bendrą vertinamos veiklos pobūdį, siekiant įvertinti vadybos sistemos tinkamumą;

f) išmanyti ir suprasti aplinkosaugos audito reikalavimus ir metodiką;

g) turėti žinių apie informacijos auditą (aplinkosaugos ataskaitą).

Prašydamas akreditacijos kandidatas į vertintojus akreditacijos įstaigai pateikia įrodymų apie savo žinias ir atitinkamą patirtį bei techninius įgūdžius.

Be to, aplinkosaugos vertintojas privalo būti nepriklausomas, ypač nuo organizacijos auditoriaus arba konsultanto, ir nešališkai bei objektyviai vykdyti savo pareigas.

Individualus aplinkosaugos vertintojas arba vertinimą atliekanti organizacija turi užtikrinti, kad jis/ji arba organizacija ir jos darbuotojai nepasiduos jokiam komerciniam, finansiniam arba kitokio pobūdžio spaudimui, galinčiam paveikti jų sprendimą arba sukelti grėsmę pasitikėjimui jo/jos/jų nuomonės nešališkumu ir sąžiningumu, atliekant savo pareigas, ir kad bus laikomasi atitinkamų šioje situacijoje taikytinų taisyklių.

Vertindami, kaip vykdomi šio reglamento reikalavimai, aplinkosaugos vertintojai laikosi dokumentais pagrįstos metodikos ir procedūrų, įskaitant kokybės kontrolės mechanizmus ir konfidencialumo nuostatas.

Tuo atveju, jeigu aplinkosaugos vertintojas yra organizacija, ji privalo turėti ir pareikalavus pateikti organizacijos veiklos diagramą, patikslinančią organizacijos struktūrą ir darbuotojų pareigas, juridinį statusą, nuosavybės formą ir finansavimo šaltinius nurodančius dokumentus.

5.2.2. Akreditacijos sritis

Aplinkosaugos vertintojų akreditacijos sritis apibrėžiama remiantis Tarybos reglamente (EEB) 3037/90 ([1]) nustatytu ūkinės veiklos klasifikatoriumi (NACE kodais). Akreditacijos sritis priklauso nuo aplinkosaugos vertintojo kompetencijos. Be to, tam tikrais atvejais atsižvelgiama į veiklos sritį ir sudėtingumą. Šių klausimų sprendimas užtikrinamas priežiūros dėka.

5.2.3. Papildomi reikalavimai individualiems aplinkosaugos vertintojams, savarankiškai atliekantiems tikrinimus

Savarankiškai vertinimą atliekantys individualūs aplinkosaugos vertintojai privalo laikytis 5.2.1 ir 5.2.2. dalyse išdėstytų reikalavimų. Be to:

([1]) OL L 293, 1990 10 24, p. 1. Reglamentas, iš dalies pakeistas Reglamentu (EEB) Nr. 761/93 (OL L 83, 1993 4 3, p. 1).

▼B

— jie privalo turėti reikiamos kompetencijos vertinimui akredituotoje srityje atlikti,

— atsižvelgiant į asmeninę kompetenciją, jiems suteikiama ribotos srities akreditacija.

Atitiktis šiems reikalavimams užtikrinama prieš akreditavimą atlikto įvertinimo ir akreditacijos įstaigos priežiūros dėka.

5.3. **Aplinkosaugos vertintojų priežiūra**

5.3.1. Aplinkosaugos vertintojų priežiūra, kurią atlieka juos akreditavusi įstaiga

Aplinkosaugos vertintojas nedelsdamas informuoja akreditacijos įstaigą apie visus pakeitimus, susijusius su akreditacija arba jos sritimi.

Reguliariai, ne rečiau kaip kartą per 24 mėnesius, turi būti užtikrinama, kad aplinkosaugos vertintojas toliau laikytųsi akreditacijos reikalavimų ir kad būtų kontroliuojama jo atliekamo vertinimo kokybė. Priežiūrą gali sudaryti įstaigos auditas, organizacijų parodymai, anketos, aplinkosaugos vertintojų patvirtintų aplinkosaugos ataskaitų ir vertinimo ataskaitos analizė. Priežiūra turi būti proporcinga aplinkosaugos vertintojo veiklai.

Akreditacijos įstaigos sprendimas panaikinti arba sustabdyti akreditaciją arba susiaurinti akreditacijos sritį priimamas tik tuo atveju, jeigu aplinkosaugos vertintojas turėjo galimybę dalyvauti svarstyme.

5.3.2. Aplinkosaugos vertintojų, atliekančių vertinimą kitoje, ne juos akreditavusioje valstybėje narėje, priežiūra

Vienoje valstybėje narėje akredituotas aplinkosaugos vertintojas, prieš pradėdamas vertinimą kitoje valstybėje narėje, ne vėliau kaip prieš keturias savaites privalo pranešti pastarosios šalies akreditacijos įstaigai:

— informaciją apie savo akreditaciją, kompetenciją, o tam tikrais atvejais — ir komandos sudėtį,

— kada ir kur bus atliekamas vertinimas: organizacijos adresą ir kitą ryšiams su organizacija palaikyti svarbią informaciją, tam tikrais atvejais ir informaciją apie priemones, kurių imtasi teisiniams ir kalbos barjero klausimams spręsti.

Akreditacijos įstaiga gali pareikalauti išsamesnės informacijos apie minėtas teisinių klausimų ir kalbos žinias.

Ši informacija pateikiama prieš kiekvieną vertinimą.

Akreditacijos įstaiga negali kelti kitų reikalavimų, pažeidžiančių aplinkosaugos vertintojo teisę teikti paslaugas kitoje negu įgaliojimus suteikusioje valstybėje narėje. Pirmiausia draudžiama nustatyti diskriminacinius mokesčius už pateikiamą informaciją. Be to, akreditacijos įstaigai draudžiama pasinaudoti informacijos pateikimo procedūra, uždelsiant aplinkosaugos vertintojo atvykimą. Iškilus sunkumui atlikti aplinkosaugos vertintojo priežiūrą praneštu laiku, pateikiama pateisinama priežastis. Tuo atveju, jeigu priežiūros veikla pareikalauja sąnaudų, akreditacijos įstaigai leidžiama nustatyti atitinkamą mokestį.

Jeigu priežiūrą vykdanti akreditacijos įstaiga nėra patenkinta aplinkosaugos vertintojo atliktu darbu, priežiūros ataskaita pateikiama šiam aplinkosaugos vertintojui, akreditaciją suteikusiai įstaigai, tikrinamos organizacijos vietoje įsikūrusiai kompetentingai įstaigai, o iškilus ginčui — akreditacijos įstaigos forumui.

Organizacijoms draudžiama neleisti akreditacijos įstaigoms stebint auditą kontroliuoti aplinkosaugos vertintojo veiklą jų tikrinimo metu.

5.4. **Aplinkosaugos vertintojų funkcija**

5.4.1. Aplinkosaugos vertintojų funkcija yra patikrinti, nepažeidžiant valstybių narių įgaliojimų norminių reikalavimų atžvilgiu:

a) jeigu reikia, pradinės aplinkosaugos analizės, aplinkosaugos vadybos sistemos, aplinkosaugos audito ir jo duomenų bei aplinkosaugos ataskaitos atitiktį visiems šio reglamento reikalavimams;

b) duomenų ir informacijos patikimumą ir teisingumą:

— aplinkosaugos ataskaitoje (III priedo 3.2 ir 3.3 dalys);

— tvirtinamoje aplinkosaugos informacijoje (III priedo 3.5 dalis).

Aplinkosaugos vertintojas pirmiausia protingai ir profesionaliai išanalizuoja pradinės aplinkosaugos analizės (jeigu reikia), organizacijos atlikto audito ar kitų procedūrų formalų galiojimą, vengdamas nereikalingai

▼B

kartoti šiuos veiksmus. *Inter alia*, siekdamas nustatyti vidaus audito duomenų patikimumą, aplinkosaugos vertintojas turėtų naudotis atsitiktiniais patikrinimais.

5.4.2. Pirmojo patikrinimo metu aplinkosaugos vertintojas visų pirma turi patikrinti, ar organizacija laikosi šių reikalavimų:

a) ar visapusiškai funkcionuoja aplinkosaugos vadybos sistema, remiantis I priedo nuostatomis;

b) ar prasidėjusi audito programa yra tiksliai suplanuota, remiantis II priedo nuostatomis, ir ar į ją įtrauktos bent jau didžiausią poveikį aplinkai turinčios sritys;

c) ar užbaigta viena vadovybinė analizė;

d) ar aplinkosaugos ataskaita parengta remiantis III priedo 3.2 dalies nuostatomis.

5.4.3. Teisinė atitiktis

Aplinkosaugos vertintojas užtikrina, kad organizacijoje būtų nustatytos reikiamos procedūros, skirtos kontroliuoti tuos veiksmų aspektus, kuriems taikytini atitinkami Bendrijos arba nacionaliniai teisės aktai, ir kad ši tvarka galėtų užtikrinti atitiktį. Po audito patikrinimų turi būti pateikta įrodymų, kad nustatyta tvarka gali užtikrinti teisinę atitiktį.

Aplinkosaugos vertintojas nepatvirtina aplinkosaugos ataskaitos, jeigu vertinimo metu, pavyzdžiui, atliekant atsitiktinį patikrinimą, jis pastebi, kad organizacija nesilaiko teisinės atitikties.

5.4.4. Organizacijos apibrėžimas

Vertindamas aplinkosaugos vadybos sistemą ir tvirtindamas aplinkosaugos ataskaitą, aplinkosaugos vertintojas užtikrina, kad būtų vienareikšmiškai apibrėžtos organizacijos sudedamosios dalys ir kad jos atitiktų tikrąjį veiklos pasiskirstymą. Ataskaitoje turi būti pateikta aiški informacija apie įvairias organizacijos dalis, kurioms taikomos EMAS nuostatos.

5.5. **Aplinkosaugos vertintojų veiklos sąlygos**

5.5.1. Aplinkosaugos vertintojas veikia, neperžengdamas savo akreditacijos ribų ir remdamasis raštišku su organizacija sudarytu susitarimu, kuriuo apibrėžiama darbo apimtis, sudaromos sąlygos nepriklausomai profesionaliai aplinkosaugos vertintojo veiklai ir organizacija įpareigojama suteikti reikiamą pagalbą.

5.5.2. Vertinimas apima dokumentų analizę, apsilankymą organizacijoje, pokalbius su darbuotojais, ataskaitos parengimą organizacijos vadovybei ir organizacijos sprendimus dėl ataskaitoje iškeltų problemų.

5.5.3. Prieš vizitą patikrinama ši medžiaga: pagrindinė informacija apie organizaciją ir jos veiklą, aplinkos politika ir programa, organizacijoje veikiančios aplinkosaugos vadybos sistemos aprašymas, atliktos aplinkosaugos analizės arba audito duomenys, ataskaita apie analizę arba auditą ir visus tolesnius koregavimo veiksmus bei aplinkosaugos ataskaitos projektas.

5.5.4. Aplinkosaugos vertintojas parengia ataskaitą organizacijos vadovybei. Ataskaitoje nurodoma:

a) visi klausimai, susiję su aplinkosaugos vertintojo atliktu darbu;

b) organizacijos pradinis taškas, diegiant aplinkosaugos vadybos sistemą;

c) šio reglamento nuostatų nesilaikymo atvejai apskritai, o ypač:

— techniniai aplinkosaugos analizės, audito metodikos, aplinkosaugos vadybos sistemos arba bet kokio susijusio proceso trūkumai,

— aplinkosaugos ataskaitai prieštaraujantys klausimai bei informacija apie pakeitimus arba papildymus, kurie reikalingi aplinkosaugos ataskaitai;

d) palyginimas su ankstesnėmis ataskaitomis ir organizacijos veiksmingumo vertinimais.

5.6. **Vertinimo dažnumas**

Konsultuodamasis su organizacija aplinkosaugos vertintojas parengia programą, užtikrinančią, kad visų EMAS registracijai reikalingų elementų įvertinimas būtų atliktas ne ilgiau kaip per 36 mėnesius. Be to, aplinkosaugos vertintojas ne rečiau kaip kartą per 12 mėnesių patvirtina atnaujintą aplinkosaugos ataskaitos medžiagą. Tais atvejais, kurie yra nustatyti Komisijos rekomendacijose, patvirtintose 14 straipsnio 2 dalyje numatyta tvarka, informacija gali būti atnaujinama ir kitokiu dažnumu.

▼B

VI PRIEDAS

APLINKOSAUGOS ASPEKTAI

6.1. **Bendrosios nuostatos**

Organizacija, nustatydama savo aplinkosaugos tikslus ir uždavinius, išanalizuoja visus savo veiklos, produktų ir paslaugų poveikio aplinkai aspektus ir, remdamasi kriterijais, nustatytais atsižvelgiant ir į Bendrijos teisės aktus, nusprendžia, kurie iš šių aspektų turi svarbų poveikį aplinkai. Šie kriterijai turi būti viešai prieinami.

Organizacija apsvarsto visus — ir tiesioginius, ir netiesioginius — savo veiklos, produktų ir paslaugų poveikio aplinkai aspektus.

6.2. **Tiesioginiai aplinkosaugos aspektai**

Šie aspektai apima organizacijos kontroliuojamą veiklą ir gali apimti, bet neapsiribojant:

a) teršalų išmetimą į atmosferą;

b) teršalų išleidimą į vandenį;

c) kietųjų ir kitokių atliekų, visų pirma pavojingų atliekų vengimą, perdirbimą, pakartotinį naudojimą, gabenimą ir šalinimą;

d) žemės panaudojimą ir teršimą;

e) gamtos išteklių ir žaliavų (įskaitant energiją) panaudojimą;

f) vietos klausimus (triukšmą, vibraciją, kvapą, dulkes, regimąjį vaizdą ir t. t.)

g) transporto klausimus (ir krovinių, ir paslaugų bei darbuotojų);

h) įvykių, avarijų ir galimų avarinių situacijų potencialiai keliamą ekologinių avarijų ir poveikio aplinkai grėsmę;

i) poveikį biologinei įvairovei.

6.3. **Netiesioginiai aplinkosaugos aspektai**

Dėl organizacijos veiklos, produktų ir paslaugų gali atsirasti svarbių aplinkosaugos aspektų, nepavaldžių visiškai organizacijos kontrolei.

Šiuos aspektus sudaro, neapsiribojant:

a) klausimai, susiję su produktu (jo kūrimas, tobulinimas, pakavimas, gabenimas, naudojimas ir atliekų naudojimas/šalinimas);

b) kapitalinės investicijos, paskolų teikimas ir draudimo paslaugos;

c) naujos rinkos;

d) paslaugų pasirinkimas ir struktūra (pvz., transportas arba aprūpinimo maistu ir gėrimais verslas);

e) administraciniai ir planavimo sprendimai;

f) produkcijos asortimento struktūra;

g) rangovų, subrangovų ir tiekėjų aplinkosaugos veiksmingumas.

Organizacijos turi sugebėti įrodyti, kad yra nustatyti svarbūs aplinkosaugos aspektai, susiję su organizacijų pirkimų tvarka, ir kad vadybos sistema svarbiems su šiais aspektais susijusiems poveikiams skiria pakankamai dėmesio. Organizacija turėtų stengtis užtikrinti, kad tiekėjai ir organizacijos vardu veikiantys asmenys pagal sutartį vykdomoje veikloje laikytųsi organizacijos aplinkos politikos.

Šių netiesioginių aplinkosaugos aspektų atveju organizacijos turi įvertinti savo galimybes įtakoti šiuos aspektus ir imtis reikiamų priemonių poveikiui sumažinti.

6.4. **Reikšmingumas**

Organizacija turi apibrėžti savo veiklos, produktų ir paslaugų aplinkosaugos aspektų reikšmingumo vertinimo kriterijus, kad galėtų nustatyti, kurie iš šių aspektų turi reikšmingo poveikio aplinkai. Organizacijos parengti kriterijai turi būti išsamūs, tinkami nepriklausomam tikrinimui, atkuriami ir viešai prieinami.

Nustatant organizacijos aplinkosaugos aspektų reikšmės vertinimo kriterijus, gali būti analizuojama tokia medžiaga, bet neapsiribojant:

a) informacija apie aplinkos būklę, siekiant nustatyti poveikio aplinkai galinčias turėti organizacijos veiklos rūšis, produktus ir paslaugas;

▼B

b) organizacijos turimi duomenys apie medžiagų ir energijos sąnaudas, į vandenį išleidžiamus teršalus, atliekas ir į atmosferą išmetamus teršalus grėsmės atžvilgiu;

c) suinteresuotų šalių požiūriai;

d) reglamentuojama organizacijos aplinkosaugos veikla;

e) pirkimų veikla;

f) organizacijos produktų kūrimas, tobulinimas, gamyba, platinimas, priežiūra, panaudojimas, pakartotinis naudojimas, perdirbimas ir šalinimas;

g) organizacijos veiklos rūšys, kurios reikalauja daugiausia aplinkos apsaugos sąnaudų, ir jų nauda aplinkai.

Vertindama savo veiklos poveikio aplinkai reikšmę, organizacija apsvarsto ne tik įprastinio funkcionavimo sąlygas, bet ir veiklos pradžios bei nutraukimo aplinkybes bei pagrįstai numatomas avarinių situacijų sąlygas. Būtina atsižvelgti į buvusią, dabartinę ir planuojamą veiklą.

▼B

VII PRIEDAS

APLINKOSAUGOS ANALIZĖ

7.1. **Bendrosios nuostatos**

Organizacija, nepateikusi reikiamos informacijos, kuri būtina nustatant ir vertinant svarbius aplinkosaugos aspektus pagal VI priedo nuostatas, turi apibrėžti savo esamą poziciją aplinkosaugos atžvilgiu atitinkama analize. Tokios analizės tikslas — išnagrinėti visus organizacijos aplinkosaugos aspektus, sudarant pagrindą aplinkosaugos vadybos sistemai įdiegti.

7.2. **Reikalavimai**

Analizę turėtų sudaryti šios penkios pagrindinės sritys:

a) teisiniai, norminiai ir kiti reikalavimai, kuriems pritaria organizacija;

b) visų atitinkamai kokybiškai ir kiekybiškai apibrėžtų aplinkosaugos aspektų, turinčių svarbų poveikį aplinkai, nustatymas remiantis VI priedo nuostatomis, ir svarbių aspektų registro sudarymas;

c) poveikio aplinkai reikšmės įvertinimo kriterijų apibūdinimas remiantis VI priedo 6.4 dalimi;

d) visų aplinkosaugos vadybos taikomų būdų ir procedūrų analizė;

e) atsakomosios reakcijos į ankstesnių incidentų tyrimo rezultatus įvertinimas.

▼B

VIII PRIEDAS

REGISTRACIJOS INFORMACIJA

Būtiniausi reikalavimai

Organizacijos pavadinimas: Organizacijos adresas: Asmuo ryšiams: Veiklos rūšies NACE kodas: Darbuotojų skaičius:

Aplinkosaugos vertintojo pavardė (pavadinimas): Akreditacijos numeris: Akreditacijos sritis: Kitos aplinkosaugos ataskaitos data:

Kompetentingos vykdymo priežiūros valdžios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) pavaldi organizacija, pavadinimas ir ryšiams palaikyti svarbi informacija

Priimta ..., 2000 m. ... d.

Organizacijos atstovo parašas

…